Jarosław Ławski*
Uniwersytet w Białymstoku

**Uroczystość wręczenia doktoratów *honoris causa*
Uniwersytetu w Białymstoku prof. Halinie Krukowskiej
i prof. Alinie Kowalczykowej, Wydział Filologiczny,
Białystok, 11 kwietnia 2018 roku**

Sprawozdanie

W środę 11 kwietnia 2018 roku Białystok był świadkiem ważnego, budującego wydarzenia. W Auli Wydziału Filologicznego i Wydziału Historyczno-Socjologicznego (Pl. NZS-u 1) odbyła się podniosła uroczystość wręczenia Doktoratów *Honoris Causa* dwóm wybitnym Badaczkom literatury XIX wieku, w szczególności Romantyzmu.

Dnia 20 grudnia 2017 roku Senat Uniwersytetu w Białymstoku podjął jednogłośnie Uchwały nr 2157 oraz 2156 o nadaniu zaszczytnych tytułów Doktora *Honoris Causa* pani prof. Halinie Krukowskiej (Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Filologiczny) oraz pani prof. Alinie Kowalczykowej (Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w Warszawie).

* Jarosław Ławski – prof. zw. dr hab., kierownik Katedry Badań Filologicznych „Wschód – Zachód” na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Białymstoku. Autor wielu książek, m.in. *Mickiewicz – Mit – Historia. Studia* (Białystok 2010); *Miłosz: „Kroniki” istnienia. Sylwy* (Białystok 2014). Edytor *Horsztyńskiego J. Słowackiego* w serii Biblioteki Narodowej oraz III-tomowych *Pism rozproszonych* Zygmunta Glogera. Członek Komitetu Nauk o Literaturze PAN; członek korespondent Polskiej Akademii Umiejętności.

Na zdjęciu od lewej: prof. Halina Krukowska i prof. Alina Kowalczykowa;
fot. Emilian Aksiucik; źródło: <http://uwb.edu.pl>

Laudacje wygłosili: promotor w przewodzie prof. Krukowskiej – prof. Jarosław Ławski (Katedra Badań Filologicznych „Wschód – Zachód” Uniwersytetu w Białymstoku); promotor w przewodzie prof. Kowalczykowej – prof. Bogusław Nowowiejski (Katedra Historii Języka Polskiego Uniwersytetu w Białymstoku). Tytuł nadano na wniosek Wydziału Filologicznego, który to wniosek procedowany był przez Wydział Historyczno-Socjologiczny. Uroczystość prowadził Prorektor ds. Dydaktyki UwB, dr hab. Jerzy Halicki, prof. UwB.

Prof. Halina Krukowska stworzyła białostocką szkołę badań nad romantyzmem polskim i europejskim, zainicjowała wydawanie od 1994 roku Naukowej Serii Wydawniczej „Czarny Romantyzm” (38 tomów do 2017 roku), którą kierowała do 2007 roku; wypromowała ponad 250 magistrów. Jest autorką monografii *„Pan Tadeusz” jako poezja czysta. Studia i szkice o Mickiewiczu* (2016) oraz książki *Noc romantyczna* (wyd. 1985,

2011). W okresie „Solidarności” zaangażowana w działalność opozycyjną wobec komunizmu, działaczka Klubu Inteligencji Katolickiej. Związana całym życiem z Wasilkowem, Białymstokiem i Podlasiem.

Prof. Alina Kowalczykowa, z domu Lorentz, wydała kilkadziesiąt studiów i monografii poświęconych sztuce i literaturze epoki romantyzmu w Europie i Polsce, w tym: *Romantyczni szaleńcy* (1977), *Warszawa romantyczna* (1987), *Manifesty romantyzmu 1790–1830* (1977), *Słowacki* (1994), *Pisma rozproszone i zarzucone* (Białystok 2014 i 2016, t. 1-2); jest współautorką *Słownika literatury polskiej XIX wieku* (1989). Jest autorką nowatorskiego podręcznika *Romantyzm*; założyła Stowarzyszenie Nauczycieli Humanistów „Prowincja”. Założyła i prowadzi Muzeum Stefana Żeromskiego w Konstancinie. Przez całe życie związana z Warszawą.

Recenzentami w przewodach byli: przewod Prof. Kowalczykowej – prof. Włodzimierz Szturc (Uniwersytet Jagielloński), prof. Kamila Budrowska (Uniwersytet w Białymstoku), prof. Marian Kisiel (Uniwersytet Śląski). W przewodzie Prof. Haliny Krukowskiej – prof. Bogusław Dopart (Uniwersytet Jagielloński), prof. Marek Piechota (Uniwersytet Śląski) i prof. Mikołaj Sokołowski (Instytut Badań Literackich PAN).

Po uroczystości Uhonorowani i Goście wzięli udział w uroczystym koktajlu w hallu przed Aulą, a następnie wysłuchali koncertu muzyki poważnej w wykonaniu ks. dr. Zbigniewa Stępniaaka z Zespołem „Non Terminum”. Uroczystość wręczenia uświetnił występ Chóru Akademickiego pod dyрекcją prof. Edwarda Kulikowskiego. Chór wykonał *Mazurka Dąbrowskiego*, *Gaude Mater* i *Gaudeamus*.

Uroczystości miały wyjątkowo podniosły charakter. Aula wypełniona była po brzegi przyjaciółmi Doktorów Honorowych, pracownikami Uniwersytetu, uczniami, nauczycielami i studentami. Przybyły rodziny uhonorowanych Badaczek: siostra prof. Krukowskiej, Stanisława Dawidziuk, Violetta Zawadzka z córką Weroniką, syn prof. Kowalczykowej, Michał Kowalczyk z Żoną Renatą i wnuczką Małgorzatą i jej ojcem Karolem. Nie zabrakło znamiennych przedstawicieli władz: wojewody Jana Paszkowskiego, ks. Abpa seniora prof. zw. Edwarda Ozorowskiego, byłych rektorów Uniwersytetu w Białymstoku prof. zw. Marka Gębczyńskiego i prof. zw. Jerzego Nikitorowicza. Na sali obecni byli: dyr. Jolanta Gadek (Książnica Podlaska im. Ł. Górnickiego), dyr. Wojciech Kass (Muzeum K. I. Gałczyńskiego

w Praniu), dyr. Kazimierz Bogusz (Muzeum Historyczne w Ełku), pan Zbigniew Fałtynowicz (Muzeum Okręgowe w Suwałkach), dr Łukasz Zabielski (Dział Naukowy Książnicy Podlaskiej), mgr Mirosław Skrzypczak (Szczekociny), pastor Ireneusz Dawidowicz z Małżonką, dr Grażyną Dawidowicz. Nie zabrakło przedstawicieli nauki białostockiej i krajowej. Obecni byli m.in. prof. Jerzy Kopania, prof. Marek Stanisław z Małżonką (Uniwersytet Rzeszowski), prof. Ewa Dubas-Urwanowicz i prof. Jerzy Urwanowicz (UwB), dr Małgorzata Burzka-Janik (Uniwersytet Opolski), prof. Halina Parafianowicz i prof. Jan Snopko (Wydział Historyczno-Socjologiczny UwB), prof. Leonarda Dacewicz (IFW UwB), prof. Violetta Wejs-Milewska (IFP UwB), prof. Danuta Zawadzka (IFP UwB), prof. Jerzy Kamionowski i dr Ewa Lewicka-Mroczek (IN UwB), prof. Irena Szczepankowska (IFP UwB), prof. Marzanna Karolczuk i prof. Zofia Abramowicz (IFW UwB), dr Robert Szymula i dr Daniel Karczewski (prodziekan WF), prof. Elżbieta Awramiuk (IFP UwB), prof. Sławomir Raube oraz prof. Alicja Kisielewska (IKiS UwB), red. Krzysztof Kurianiuk i red. Dorota Sokołowska (Polskie Radio Białystok), dyr. TVP o.Białystok pan Eugeniusz Szpakowski, dr Emilia Świdorska (Grajewo).

Uhonorowanym badaczkom poświęcona została okolicznościowa audycja Polskiego Radia Białystok. Wywiady z nimi opublikuje „Bibliotekarz Podlaski”.

Po uroczystości, a przed koncertem, który zgodnie nazwano potem znakomitym, obu Paniom Profesor wręczono okolicznościowe księgi: *Profesor Halina Krukowska. Doktor Honoris Causa Uniwersytetu w Białymstoku* oraz *Profesor Alina Kowalczykowa. Doktor Honoris Causa Uniwersytetu w Białymstoku* (obie pod red. Joanny Godlewskiej, Anny Janickiej i Jarosława Ławskiego, Białystok 2018), a także listy gratulacyjne między innymi od prof. Józefa Bachórza (UG, Gdańsk), prof. Włodzimierza Próchnickiego (UJ, Kraków), prof. Małgorzaty Czerwińskiej (UG, Gdańsk), prof. Zbigniewa Kopcia (UAM, Poznań), prof. Swietłany F. Musijenko (Grodno). Szczególną rolę w czasie uroczystości pełnili przedstawiciele samorządu i władz miejscowości, z którymi związane są Panie Profesor: burmistrz Miasta Wasilkowa, pan Mirosław Bielawski i przewodniczący Rady Gminy Konstancin-Jeziorna pan Jan Cieślowski. Uroczystość była okazją do spotkań po latach nauczycieli ze Stowarzy-

Na zdjęciu (w środku, od lewej) Honorowe Doktor UwB prof. Halina Krukowska oraz prof. Alina Kowalczykowa w towarzystwie promotorów ich przewodu (trzeci i czwarty od lewej): prof. Bogusława Nowowiejskiego i prof. Jarosława Ławskiego, a także członków Senatu UwB; fot. Emilian Aksiucik; źródło: <http://uw.edu.pl>

szenia Nauczycieli „Prowincja”, stworzonego przez prof. Kowalczykową, oraz uczniów prof. Krukowskiej, promotorki ponad 250 magisteriów. W uroczystości wzięli udział uczniowie VIII LO w Białymstoku z dr Grażyną Dawidowicz, a także dr Marta Białobrzeska z Liceum Społecznego w Białymstoku. Uroczystość była wielkim świętem Społeczności Akademickiej Uniwersytetu w Białymstoku. Związki swe z miastem i regionem zaakcentowały w swych wykładach obie panie Profesor. Prof. Krukowska mówiła między innymi:

„To wysokie wyróżnienie bardzo mnie onieśmiela.

Jestem przekonana, że człowieka nie jest w stanie wypełnić tylko poznanie – on potrzebuje zobowiązania, więzi. Szczególnie odczuwam więź z pracownikami Instytutu Filologii Polskiej i całego środowiska filologicznego, tworzącego dziś samodzielny Wydział Filologiczny, z którymi przesłama trwającą pięćdziesiąt lat, trudną, ale twórczą drogę. Dziś nasi studenci, także moi studenci, są profesorami.

Zwracam się do Koleżanek i Kolegów z Instytutu i z Wydziału, aby to wysokie moje uhonorowanie przyjęli jako uhonorowanie również Ich wysiłków. Pozostawiamy przecież po sobie, mam nadzieję, świadectwa naszej polonistycznej i filologicznej pracy dla kolejnych pokoleń, zwłaszcza tych z naszego regionu. Ta sama myśl towarzyszy mi też, gdy myślę z wielką sympatią o naszych kolegach historykach, z którymi przez lata tworzyliśmy zgodną, różnorodną wspólnotę jednego Wydziału Humanistycznego... Dziękuję im za wsparcie procedur, których wynikiem jest dzisiejsza uroczystość.

Cieszę się, że tak wysokie wyróżnienie nadano komuś, kto jest stąd, z tej ziemi, z tego miejsca, z Wasilkowa, z Białegostoku, z Podlasia, z Polski Wschodniej, przeze mnie głęboko ukochanej, której skromną częścią się czuję”.

Z kolei prof. Alina Kowalczykowa podkreśliła:

„Dziękuję, bardzo jestem wdzięczna władzom Uczelni, niezwykle życzliwym opiniodawcom i całej społeczności akademickiej Uniwersytetu w Białymstoku za przyznanie mi wspaniałego tytułu doktora *honoris causa*. Nie spodziewałam się nigdy, że spotka mnie tak wysoki zaszczyt. I to właśnie w Białymstoku, mieście szczególnie bliskim mojemu sercu. Bliskim rodzinnie – dzięki wciąż rozwijanym emocjonalnym i naukowym związkom uczelni z Wilnem (brał w nich udział mój ojciec, potem ja, pół-Wilnianka). Przede wszystkim jednak mam wiele satysfakcji z uczestniczenia, od dawna, w życiu naukowym Uniwersytetu: konferencje, edycje... – recenzowałam nawet rozprawę doktorską uczennicy obecnego Pana Dziekana. Serdeczne i płodne relacje mam również z ludźmi Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego, dziękuję. I bardzo lubię Białystok – miasto harmonijne, mądrze się rozwijające, a w porównaniu z Warszawą – spokojne...”

W przekonaniu gości było to, jak się wyraził prof. Jerzy Nikitorowicz, „wielkie i ważne wydarzenie” o reperkusjach ponadregionalnych. Było też ono świadectwem jedności, którą ponad wszelkimi podziałami, stojąc w prawdzie, buduje Humanistyka przez wielkie „H”. W osobach Pani Profesor Krukowskiej i Pani Profesor Kowalczykowej uhonorowano tak pojęty ideał humanistyczny.

*

Warto podziękować tym wszystkim, którzy wnieśli środki i własny wysiłek w organizację Uroczystości: Burmistrzowi i Władzom Miasta Wasilkowa, Dyrekcji Książnicy Podlaskiej im. Ł. Górnickiego i Wydawnictwu Prymat, kierowanemu przez Pana Mariusza Śliwowskiego. Szczególny wkład w przygotowanie wydarzenia wnieśli: dyr. Bożena Poniatowicz wraz z całym Dziekanatem Wydziału Filologicznego, prof. Leonarda Dacewicz, dr Ewa Lewicka-Mroczek, prof. Anna Janicka, pani Joanna Godlewska, pan Jarosław Kuźmicki, dr Krzysztof Korotkich, dr Jolanta Chomko, dr Maja Rogala i Samorząd Studencki.

Procedurę nadania Doktoratów *Honoris Causa* znakomicie prowadził, kierowany przez Panią Dziekan dr hab. Joannę Sadowską, prof. UwB, Wydział Historyczno-Socjologiczny we współpracy z Wydziałem Filologicznym.